

Vedrørende dette Samarbejdsforhold, som for øvrigt ogsaa for andre tilsvarende, maa Spørgsmaalet om Tilbørighed eller Utilbørighed udelukkende afhænge af de i Lovforslagets § 4 anførte Betragtninger.

Det maa dog fremhæves, at selv om et Samarbejde er paabegyndt efter dansk Myndigheds Ordre eller Anvisning, er det alligevel utilbørligt, saafremt Samarbejdet senere er udvidet paa utilbørlig Maade eller i øvrigt har formet sig paa utilbørlig Maade, jfr. Betragtningerne i Lovforslagets § 4.

Man maa yderligere være opmærksom paa, at enhver Borger maa have været klar over, at Regeringen ikke var fri, men handlede under Tvang, og at et „Nej“ fra Regeringens Side ikke kunde forventes, samt at et „Ja“ ikke var det samme som en direkte Ordre, men at enhver Borger selvstændigt maatte bedømme Situationen og indrette sin Handlemaade paa eget Ansvar.

Vil man ikke lægge en saadan Betragtning til Grund for sin Bedømmelse af de heromhandlede Forhold, vil der ikke være nogen Mening i dette Lovforslag saa lidt som i tidligere Lovforslag.

Endnu mere udflydende og betydningsløst bliver hele Lovforslaget, saafremt Tilbørighed er sikret, dersom Samarbejdet er sket efter Anvisning eller Godkendelse af med Regeringen samarbejdende Erhvervsorganisationer.

Paa de faa Undtagelser nær, hvor Samarbejdet har været besluttet for derved at opnaa, at der til Gengæld for Samarbejdet er blevet tilført Landet Raastoffer eller andre Forsyninger til Gavn for det danske Samfund, har ingen Erhvervsorganisation haft en saadan Beføjelse, at den har kunnet give Anvisning paa eller Godkendelse af Samarbejde paa en saadan Maade, at der derved er sikret den samarbejdende, at Forholdet var tilbørligt. Hele den strafferetlige Aktion mod Værnemagerne vil være fuldstændig kompromitteret, saafremt en Anvisning eller Godkendelse af en Erhvervsorganisation, hvilken jo ofte vil kunne være fremkaldt af vedkommende Værnemager selv, paa Forhaand skulde kunne gøre Samarbejdet tilbørligt.

Vi maa i øvrigt henvise til, at ingen Borger kunde være i Tvivl om, at saavel Regeringen som Erhvervsorganisationerne ikke var frie, men under Tvang og ikke kunde give et klart Nej, men at et eventuelt Ja ikke havde nogen reel Betydning, da enhver Borger selvstændigt maatte bedømme Situationen og indrette sin Handlemaade paa eget Ansvar.

Til Lovforslagets § 2 skal vi bemærke, at vi anser det for en afgørende Fejl, at man ikke giver Mulighed for Idømmelse af Bøde- og Hæftestraf, og vi stiller Forslag om, at § 2, Stk. 1, faar følgende Ordlyd:

„Den, som paa utilbørlig Maade har samarbejdet med Besættelsesmagten i erhvervs-mæssig Henseende, uden at Forholdet dog findes at burde henføres under Straffebestemmelserne i Lov Nr. 259 af 1. Juni 1945 angaaende Forræderi og anden landsskadelig Virksomhed, straffes med Bøde, Hæfte eller Fængsel indtil 4 Aar.“

Vi finder det uforsvarligt og lidet stemmende med almindelig Retsopfattelse, at det kun skal være de mere alvorlige Overtrædelser af Lovens Bestemmelser, der bør forfølges til Tiltale og Domfældelse, og er af den Opfattelse, at det vil vise sig, at der foreligger en Del Tilfælde, hvor man ubetinget bør karakterisere Samarbejdsforholdet som utilbørligt og dog vil vige tilbage fra at idømme selv mindste Fængselsstraf, og saaledes være tvunget til at erklære Forholdet som tilbørligt. At Sagernes Antal af denne Grund skulde svulme op til et uoverkommeligt Antal, tror vi ikke, men rent bortset herfra maa vi fremhæve, at det vil være lidet stemmende med almindelig Retsopfattelse, om man ikke i Loven gaar saavel til Bunds som til Top.

Til Lovforslaget § 4 skal vi bemærke, at vi ikke kan anse de anførte Kriterier for Utilbørighed for fyldestgørende, ligesom vi ogsaa anser det for uheldigt, at der i 2. Linie anvendes Ordet „navnlig“, samt at der i Stk. 1), sidste Linie, efter „Forsyninger“ er tilføjet „eller lignende“ m. v., og vi stiller Forslag om, at § 4 faar følgende Ordlyd:

„Ved Afgørelsen af, om og i hvilken Grad Forholdet maa anses for utilbørligt, vil det bl. a. være at tage i Betragtning, hvorvidt vedkommende

- 1) selv har været aktiv for at faa Forretningsforbindelse indledet, fortsat eller udvidet, uden at der derved i dansk Interesse er opnaaet væsentlige Fordele med Hensyn til Landets Forsyninger.
- 2) i tysk Interesse har foretaget en Start, Omlægning eller Udvidelse af Virksomheden eller ydet eller søgt at yde større eller hurtigere Produktion end normalt for Virksomheden.